

Verklarende woordenlijst van schermtermen

Datum van de 1e publicatie: 1982

Laatst bijgewerkt: 26/09/2019

Auteur : A.R.A.B. – K.S.V.B.

Verklarende woordenlijst van schermtermen

A

A.A.I. : Académie d'Armes Internationale (Internationale Wapenacademie)

A.R.A.B. : Académie Royale d'Armes de Belgique. (Koninklijke Schermacademie Van België-KSVB)

Appel de pieds : actie van het stampen op de grond met één van beide voeten.

Armer : Momentum kiezen, de gewapende arm terugtrekken voordat je toeslaat of een steek uitdeelt.

Arrêt : Directe tegenoffensieve actie die één tijd in schermtermen kost bij een offensief.

Arrêt par opposition : Een stopsteek (arrêt) door de lijn te sluiten waar de aanval moet eindigen.

Assaut : Een hoffelijk gevecht tussen twee schermers. Als we rekening houden met het resultaat ervan, wordt het een wedstrijd genoemd.

Assesseur : assistent van de scheidsrechter.

Attaque : Offensieve actie uitgevoerd door eerst de arm uit te strekken en voortdurend het geldige oppervlak van de tegenstander te bedreigen.

Attaque simple : Aanval in één keer uitgevoerd. Deze is direct wanneer het in dezelfde lijn wordt uitgevoerd (coup droit) en indirect wanneer het in een andere lijn wordt uitgevoerd (dégagement ou coupé).

Attaque composée : offensieve actie voorafgegaan door één of meer schijnaanvallen.

Attaque au fer : Actie uitgevoerd op het ijzer van de tegenstander. (battement, pression ou froissement).

Attaque simultanée : Aanval die door beide tegenstanders op hetzelfde moment werd ingezet.

Avancées : Een term die elk deel van het lichaam definieert dat zich vóór het hoofd en de romp bevindt (hand, onderarm,...)

Verklarende woordenlijst van schermtermen

B

Balestra : (italiaans) Voorwaartse sprong met voetslagen gevolgd door een uitval.

Banderole : bij *sable*, Slag die dwars op het bovenste deel van het lichaam aan de kant van de ongewapende arm wordt toegediend.

Battement : aanval op het ijzer, impact uitgevoerd met het ijzer op het ijzer van de tegenstander.

Battement de pieds : zie « *appel de pieds* ».

Bavette : deel inn stof dat aan het masker is bevestigd om de nek te beschermen.

Bingo : zie « *coup lancé* ».

Bond : sprong naar voren of naar achteren terwijl je rakelings over de grond scheert.

Botte : Een woord uit het Italiaanse *botta* dat een slag betekent waarvan de parade onbekend is bij de tegenstander. (bijv. Nevers botte)

Bras armé : gewapende hand.

C

Capuce : Een deel van de metalen kom van de sabel ter bescherming van de vingers.

Carton : sanctie gegeven aan de schermer voor een begane fout. Dit kan geel, geel P, rood, rood P, zwart of zwart P zijn, afhankelijk van de ernst van de fout.

Caver : overdreven gehoekte handbeweging.

C.E.E : Confédération Européenne d'escrime. (EFC)

Changement d'engagement : vanuit een verbinding het ijzer van de tegenstander in een andere lijn brengen.

Combat : een treffen tussen twee schermers.

Verklarende woordenlijst van schermtermen

Combat rapproché : een aanvalssituatie waarbij de twee schermers op zeer korte afstand van elkaar worden geplaatst zonder lichaamscontact.

Contre : cirkelvormige parade.

Contre-attaque : offensieve actie uitgevoerd tijdens het offensief van de tegenstander.

Contre-offensive : alle acties die worden uitgevoerd tijdens het offensief van de tegenstander.

Contre-riposte : een slag die wordt gegeven na het pareren van de nasteeke(riposte) van de tegenstander..

Contre-taille : bij sabel, slag met de tegenrand.

Contre-temps : actie met tweede intentie naargelang de parade van de tegenaanval van de tegenstander.

Contre-tranchant : bij sabel, het deel van het mes tegenovergesteld aan de rand.

Convention : reeks regels om de prioriteit toe te kunnen kennen bij acties in conventionele wapens.

Coquille : Rond en bol metalen deel van het wapen bedoeld om de hand te beschermen.

Corps à corps : een situatie waarin twee schermers zich bevinden als gevolg van lichamelijk contact.

Coulé : glijsteek, de actie van het glijden van het lemme langs het ijzer van de tegenstander door de arm uit te strekken.

Coup double : wanneer de twee schermers elkaar tegelijkertijd treffen.

Coup droit : directe aanval zonder van lijn te veranderen.

Coupé : indirecte aanval uitgevoerd in een andere lijn door het ijzer over de punt van de tegenstander te laten gaan.

Couper la ligne : een manier van pareren die een aanval naar boven afweert en vice versa.

Coup lancé : de actie van het treffen met behulp van de flexibiliteit van het ijzer door een snelle beweging van de pols en onderarm. Zie « bingo ».

Couvrir (se) : zichzelf beschermen door een juiste houding, de juiste hand- en puntpositie.

Croisé : kruissteek, de actie van het grijpen van het mes van de tegenstander in een hoge lijn om het aan dezelfde kant in de lage lijn te brengen en vice versa.

Crosse : handvat dat min of meer de contouren van de vingers volgt; ook wel orthopedische grip genoemd.

Verklarende woordenlijst van schermtermen

D

Dedans : ruimte aan binnenkant van de gewapende arm.

Défensive : alle maatregelen die bedoeld zijn om de aanval van de tegenstander af te wenden of te ontwijken.

Dégagement : Eenvoudige indirecte offensieve actie die bestaat uit het verlaten van de lijn waarin men zich bevindt om in een andere lijn te gaan door zijn punt over of onder de kom van de tegenstander te halen.

Dehors : ruimte aan buitenkant van de gewapende arm.

De parti pris : kwalificeert alle acties die worden uitgevoerd zonder rekening te houden met de situatie die door de tegenstander is gecreëerd.

Dérobement : het verwijderen van zijn wapen uit de verbintenis van de tegenstander of verandering van verbintenis.

Désarmer : val of verlies van wapen.

Deuxième intention : verwijst naar de tactiek om de tegenstander de uitvoering van een beweging voor te stellen om een reactie uit te lokken om deze later uit te buiten.

Développement : strekken van de gewapende arm gevolgd door een uitval.

Doigté : het is het vermogen om de punt te sturen door enkel de actie van de vingers. (voornamelijk de duim en wijsvinger).

Double parade : defensieve actie, die bestaat uit tweemaal dezelfde parade uit te voeren.

Doublé : Actie bestaande uit een schijnbeweging van ontwijking gevolgd door een ontwijking die een cirkelvormige parade misleidt.

E

Ecroû : onderdeel dat wordt gebruikt om het handvat te bevestigen (orthopedisch bij floret en sabel) op de schroefdraad van het lemmet.

Verklarende woordenlijst van schermtermen

Engagement : actie die bestaat uit het contact maken met het ijzer van de tegenstander.

Enveloppement : Kringsteek, een actie die bestaat uit het brengen van het ijzer van de tegenstander van een lijn om deze, zonder deze te verlaten, in dezelfde lijn terug te brengen, door een cirkelvormige beweging van de punt terwijl de arm wordt uitgestrekt

Epée : steek/stootwapen gebruikt bij het schermen.

Esquive : manier om te vermijden aangetroffen te worden door een beweging en/of beweging van het lichaam uit te voeren.

Estoc : betekent een steek/stoot met de punt van het wapen.

F

Faible : bovenste derde deel van het ijzer vanaf de punt.

Fausse attaque : actie meer uitgesproken dan de schijnbeweging, met een beweging van de benen, zonder de intentie om te treffen en met hetzelfde doel als de schijnbeweging. (oude term)

Feinte : simulacrum van een actie die bedoeld is om een reactie van de tegenstander uit te lokken.

Fente : beenoefening bestaande uit een ontspanning van het achterbeen in combinatie met een projectie van het voorbeen.

Fer : Synoniem voor lemmet.

F.F.C.E.B. : Fédération Francophone des Cercles d'Escrime de Belgique.

Figure : trefvlak bij sabel, bevindt zich aan weerszijden van het masker.

Finta in tempo : italiaanse term italië. Samengestelde tegenaanval.

F.I.E. : Fédération Internationale d'Escrime. (Internationale Schermfederatie)

Flanc : trefvlak dat zich onder de gewapende arm van de schermer bevindt.

Flèche : aanvallende beweging bestaande uit een gecontroleerde onbalans van het hele lichaam naar voren met een kruisen van de benen.

Flèche (de la lame) : Kromming van het ijzer.

Fleuret : steek/stoot wapen gebruikt bij het schermen.

Verklarende woordenlijst van schermtermen

Fort : onderste derde deel van het ijzer vanaf de kom.

F.R.B.C.E. : Fédération Royale Belge des Cercles d'Escrime.

Froissement : Slagglijsteek, Een actie die zowel een slag als druk inhoudt en die met het lemmet op de lengte van het ijzer van de tegenstander wordt uitgevoerd terwijl de arm gestrekt wordt.

G

Garde : Ideale balanshouding die zorgt voor maximale mechanische en fysiologische voordelen voor offensief, defensief en tegenoffensief.

I

Indice : Verhouding tussen gespeelde matches en de overwinningen of verschil tussen gegeven en ontvangen treffers.

Initiateur : Eerste titel van lesgever schermen in één of meer wapens.

In quartata : (italiaans) tegen-offensieve actie door te ontwijken in quarte.

Invite : gebaar/actie die bestaat uit het vrijwillig openen van een lijn, om de actie van een tegenstander uit te lokken en er zijn voordeel mee te doen.

I.W.A.S : International Wheelchair Amputee Sports (Federation). (Internationale Rolstoel Federatie)

J

Juge de terre : Assistent van de scheidsrechter. Bij de degen is het zijn taak om te bepalen of een treffer de grond heeft geraakt. Oude term, vervangen door zie "assesseur".

Verklarende woordenlijst van schermtermen

Jugement : décision de l'arbitre.

L

Lame : Synoniem voor ijzer. Het metalen deel van het wapen van de kom tot de punt.

Liement : bindsteek. De actie van het grijpen van het ijzer van de tegenstander in een hoge/bovenste lijn en deze (zonder het ijzercontact te verliezen) naar de tegenovergestelde lage/onderste lijn te brengen terwijl de arm wordt uitgestrekt, en vice versa.

Ligne (la) : Prioriteitspositie gebruikt in conventionele wapens (florete en sabel).

Lignes (les) : Er zijn er 4. Ze verdelen het lichaam horizontaal in het boven-/bovenste deel en het onderste/onderste deel en verticaal in het binnen- en buitendeel ten opzichte van het lemmet van de schermer.

Lignes (pistes) : markering van de scherpiste.

L.H.F. : Ligue Handisport Francophone (Vlaamse equivalentie: Parantee)

Loger (se) : zijn punt dicht bij het trefvlak van de tegenstander brengen om een offensieve actie voor te bereiden.

M

Maitre d'arme(s) : Hogere titel van lesgever schermen in één of meerdere wapens.

Marche : voorwaartse verplaatsing.

Marche inversée : voorwaartse verplaatsing, maar we beginnen de beweging met de achterste voet, gevolgd door de voorste voet.

Martingale : veiligheid tegen ontwapening.

Verklarende woordenlijst van schermtermen

Masque : deel van de uitrusting die wordt gebruikt om het gezicht te bedekken.

Match : onderling treffen waarvan het resultaat in aanmerking wordt genomen.

Méplat : gebogen deel van de punt om de punt van de sabel vast te zetten.

Mesure : de grootste mogelijke afstand die de schermer zich van zijn tegenstander houdt om een treffer te kunnen zetten bij het uitvoeren van een "developpement".

Mouche : deel dat de punt op het ijzer vastzet.

Moulinet : Oude term. Cirkelvormige beweging gericht op de pols of elleboog.

Moyen : middelste deel van het lemmet.

Octave : handpositie in supinatie (handpalm naar buiten), het ijzer aan de kant van de gewapende arm, de punt lager dan de hand.

Offensive : alle acties die bedoeld zijn om de tegenstander te raken.

Opposition : ijzernaam, de actie van het nemen van het ijzer van de tegenstander, dit beheersen en contact houden door de arm te strekken.

Parade : defensieve actie gericht op met zijn lemmet het wegduwen het ijzer van de tegenstander uit de lijn waarin het wordt aangeboden.

Parade circulaire : defensieve actie die bestaat uit het maken van een volledige cirkel met zijn punt, zonder zijn lijn te verlaten.

Parade composée : defensieve actie, een opeenvolging van parades die wordt gebruikt tegen samengestelde aanvallen.

Parade demi circulaire : defensieve actie die bestaat uit het beschrijven van een halve cirkel naar binnen vanuit de hoge lijn naar de lage lijn of vice versa.

Parade diagonale : defensieve actie die bestaat uit het trekken van een diagonaal vanaf de punt van de hoge lijn naar de lage lijn of vice versa.

Verklarende woordenlijst van schermtermen

Parade directe (parade latérale) : defensieve actie die bestaat uit het weren van het ijzer door een horizontale beweging van het ijzer en de punt.

Parade en cédant : defensieve actie die bestaat uit het op het laatste moment sluiten van de lijn met gebruik van de kracht van de tegenstander. Het wordt gebruikt tegen ijzernames.

Passata di soto : (italiaanse term) tegenaanval onderdoor door achterwaarts uit te vallen en door het geldige trefvlak weg te trekken.

Passe arrière : achterwaartse beweging door de voorste voet voorbij de achterste voet te bewegen die terugkeert naar de balanshouding.

Passe avant : voorwaartse beweging door de achterste voet voorbij de voorste voet te bewegen die terugkeert naar de balanshouding.

Phrase d'armes : Een reeks offensieve, defensieve en tegenoffensieve acties die de basisregels van conventionele wapens respecteren.

Pied ferme (de) : actie uitgevoerd zonder enige beweging van de voeten.

Piste : afgebakend deel van het terrein waarop het gevecht plaatsvindt.

Plat : plat deel van het bovenste derde deel van het lemmet bij sabel.

Poignée : deel dat bedoeld is om het wapen vast te houden.

Poignée droite : Handpalmvormig handvat.

Pointe : Einde van het lemmet.

Pointe en ligne : positie waarin de schermer de arm gestrekt houdt zonder de lijn te veranderen en voortdurend het geldige oppervlak bedreigt met de punt van zijn wapen.

Pommeau : uitpuilend metalen uiteinde waarop je een recht handvat kunt monteren en het wapen in evenwicht kunt brengen.

Position de main : plaats die de hand van de schermer in de verschillende lijnen neemt.

Position d'attente : rechte beenpositie, hielen in een hoek, punt op de grond.

Position préparatoire : rechte benen positie, hielen in een hoek, punt 45° wijzend naar de grond.

Préparation : beweging van het lichaam, de benen of het ijzer, bedoeld om een situatie te creëren die de schermer wil uitbuiten.

Pression : aanval op het ijzer, min of meer harde duw met zijn ijzer op het ijzer van de tegenstander.

Prévôt d'arme(s) : Gemiddelde titel van lesgever in schermen op één of meer wapens.

Verklarende woordenlijst van schermtermen

Prime : Geproneerde handpositie aan de kant van de ongewapende arm, de punt lager dan de hand.

Prise de fer : Vijf soorten acties die worden uitgevoerd op het ijzer van de tegenstander.

Pronation : Handpositie, handpalm naar buiten gericht.

Q

Quarte : Gesupineerde handpositie (handpalm naar buiten) aan de kant van de ongewapende arm, de punt hoger dan de hand.

Quinte (fleuret et épée) : Handpositie geproneerd aan de kant van de ongewapende arm, de punt hoger dan de hand.

Quinte (sabre) : handpositie geproneerd aan de kant van de gewapende arm, de punt hoger dan de hand om het hoofd te beschermen.

R

Rassemblement : actie die bestaat uit het verplaatsen van de balanshouding (garde) naar de voorbereidende houding.

Redoublement : tweede offensieve actie uitgevoerd op een parade zonder gevolg en door eerst de garde terug naar voren te nemen.

Verklarende woordenlijst van schermtermen

Remise : tweede offensieve actie uitgevoerd na een parade zonder gevolg en uitgevoerd in dezelfde lijn.

Reprise : tweede offensieve actie na een parade zonder gevolg en uitgevoerd in een andere linie.

Retraite : achterwaartse verplaatsing.

Riposte : Offensieve actie die volgt op het pareren.

Rompre : zich achteruit verplaatsen

S

Sabre : stoot- en slagwapen dat wordt gebruikt bij het schermen.

Saint Michel : patroonheilige van de schermers, gevierd op 29 september.

Salut : een gebaar van beleefdheid dat elke schermer moet uitvoeren vóór en na een gevecht of een les.

Seconde : gepronede handpositie aan de kant van de gewapende arm, de punt lager dan de hand.

Sentiment du fer : kwaliteit waarmee u de aanraakgevoeligheid kunt uitbreiden tot de punt van het wapen.

Septime : positie van de gesupineerde hand aan de kant van de niet-gewapende arm, de punt lager dan de hand.

Simultanée : identieke offensieve actie die tegelijkertijd werd uitgevoerd door de 2 schermers.

Sixte : handpositie in supinatie aan de kant van de gewapende arm, het punt hoger dan de hand.

Soie : verlengstuk met schroefdraad van het ijzer dat door het handvat loopt.

Supination : Handpositie handpalm naar binnen gericht.

Verklarende woordenlijst van schermtermen

Surface valable : deel van het lichaam waarop de treffer kan worden geteld.

Sursaut : verplaatsing die de voorwaartse pas vervangt bij sabel waarbij de achterste voet de voorste voet achtervolgt zonder de voeten te hoeven kruisen.

Sursaut d'envol : Identiek aan de « sursaut », maar met het zetten van de treffer.

T

Taille : een oude term, scherp van het lemmet bij een sabel.

Temps (d'escrime) : uitvoeringstijd van eenvoudige actie.

Temps perdu (à) : een meer algemeen gebruikte term, wordt gezegd van een riposte of contra-riposte die niet direct na de parade wordt gezet.

Tête : een deel van het trefvlak bestaat uit de bovenkant van het masker.

Tierce : geprononceerde handpositie aan de kant van de gewapende arm, de punt hoger dan de hand.

Tireur : schermterm die de schermer aanduidt.

Toucher : de actie van het raken van de tegenstander.

Tour d'épée : actie bestaande uit een schijnbeweging van een snijsteek (coupé) gevolgd door een "dégagement".

Tranchant : bij sabel, het dunne deel van het driehoekige lemmet.

Verklarende woordenlijst van schermtermen

Trompement : actie bestaande uit het ontwijken van de parade van de tegenstander.

u

Une-deux : een actie bestaande uit een schijnbeweging van loslaten (dégagement) gevolgd door een dégagement die een directe, diagonale of halfronde parade misleidt.

v

Ventre : trefvlak gelegen onder de ongewapende arm.

VSB : Vlaamse Schermbond.

BIBLIOGRAFIE (op jaar van publicatie)

- « Fleuret, Epée, Sabre », Maître Raoul Cléry, Edition Fédération Française d'Escrime, 1965
- « Règlement I.R.M.E.P. », 1969
- « Escrime Moderne », Maître Pierre Thirieux, Edition Amphora, 1970
- « Abrégé du code du fleuret moderne pour l'étude de l'escrime de pointe », Maître J. Cappelle
- « Fascicules des examens académiques », ARAB-KSVB, 1982
- « Terminologie de base de la technique d'escrime », ARAB-KSVB, 1982
- « Brefs glossaires de l'escrime », Maître Gérard Six, FIE
- « Programme éducatif : Les écussons fédéraux », Maître Jean Colot, 2016
- « Règlement technique », Fédération Internationale d'Escrime, août 2019
- « Trainer B Schermen VSB », Daems Anneke, 2019

Verklarende woordenlijst van schermtermen

AUTEURS 2019 HERZIENING VAN DE WOORDENLIJST (OP TITEL EN ALFABETISCHE VOLGORDE)) :

- Maître BOSSELOIR Yves
- Maître CAPPELLE Jacques
- Maître CYLNY David
- Maître DESPINEUX Cédric
- Maître FEYEN Eric
- Maître HENDRIX Claude
- Maître HENDRIX Eric
- Maître HOUBEN Damien
- Maître MARX Franz
- Maître POCHE Thierry
- Maître VAN PEVENAGE Jean
- Initiatrice DAEMS Anneke
- Initiateur DE WOLF Stéphane
- Initiateur LEYSENS Jonathan